

2022-02-24

Referens
Britta Ahlgren

Beslutsdokument

för bildande av naturreservatet Mälarskogen

- **syfte, föreskrifter, skäl till beslut, med mera**

(3 + 1, totalt 4 bilagor)

Administrativa uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Mälarskogen
DOS id i VIC Natur	1128412, NVR-id 2056266
Kommun, län	Botkyrka, Stockholms län
Församling/Socken	Botkyrka
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalslandskap, region 24
Lägesbeskrivning	Området ligger mellan Mälarstranden och bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta, och sträcker sig från Norsborgsparken i väster till Slagsta marina och Slagsta strand i öster. Slagstabadet ingår inte i naturreservatet, men landområdet öster om badplatsen med Korpberget, samt vattenområdet utanför badplatsen och nedanför Korpberget. Naturreservatet kan nås till fots från tunnelbanestationerna Hallunda och Norsborg, som ligger ca 1,5 km söder om reservatet, eller med SL-bussar därifrån som går till den norra delen av dessa bostadsområden.
Area	Cirka 71 ha land och cirka 4 ha vatten.
Fastigheter	Del av fastigheterna Hallunda 4:34 och Norsborg 5:1
Markägare	Hallunda 4:34 ägs av Botkyrka kommun, Norsborg 5:1 av kommunägt bolag
Reservatsförvaltare	Botkyrka kommun.

BESLUT

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Botkyrka kommun att förklara det området som avgränsats på bifogad beslutskarta (bilaga 1), som naturreservat.

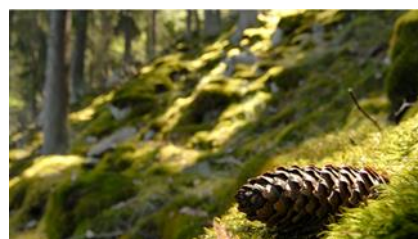
Naturreservatets namn ska vara Mälarskogen.

Naturreservatets syfte

Syftet med naturreservatet är att långsiktigt bevara ett naturskogsområde och ett vattenområde med dess växt-, svamp- och djurliv, i det gröna och blå sambandet längs med Mälärstranden. Reservatets höga rekreativvärden ska tillvaratas, de är viktiga för att tillgodose det tätortsnära friluftslivet i norra Botkyrka. Samtidigt ska de höga värdena hos naturmiljön och kulturmiljölandskapet bibehållas och utvecklas.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skogsmark med dess växt-, svamp- och djurliv i huvudsak lämnas till fri utveckling genom att inga skogliga åtgärder utförs, med undantag för vissa punktinsatser av naturvårds-, kulturmiljö- och rekreativskäl.
- öppna gräsmarker sköts så att igenväxning hindras och inslag av blommande växter gynnas, till exempel genom ängsskötsel eller bete.
- vattenområdet vid badplatsen och nedanför Korpberget hålls fritt från övervattensväxter och från båttrafik som är störande på skyddsvärda bottenväxter.
- anläggningar och information finns som inbjuder till, och underlättar besök i området. Anläggningar ska finnas för besökare med olika behov, samtidigt som de ska ha en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, upplevelsevärden och biologisk mångfald.

Prioriterade bevarandevärden

Naturtyper	Äldre barr-, bland- och lövskog med inslag av ädellöv, strandskog längs med den norra gränsen av reservatet som följer Mälärstranden (ca 3,5 km), samt mjuk, sandig, grusig och stenig sjöbotten
Strukturer	Död ved, gamla grova träd, skuggade branter, blockmark
Arter	Ullticka (NT), tallticka (NT), dofttaggvamp (NT), vedtrappmossa (NT) och knärot (VU), samt spillkråka (NT), gröngöling (LC) och mindre hackspett (NT) och slutligen småsvalting (NT) ansvarsart för Östersjön och Mälaren.
Friluftsliv	Promenader på bland annat Mälärpromenaden och Kulturspåren, utsiktspunkter, skogsutflykter, jogging, svamp- och bärplockning, bad
Kulturvärden	Rester av Slagsta tegelbruk från 1600- till början av 1900-talet, fornlämningar från brons- och järnåldern samt luftvärnsbatteri från andra världskriget, nära till Norsborgsparken med järnåldersgravfält

2022-02-24

Reservatsföreskrifter

För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken angående markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastigheten inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att;

1. Avverka, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
2. ta bort eller skada vattenvegetation,
3. på land eller i vatten bedriva täkt, anordna upplag eller avfallstipp,
4. på land eller i vatten uppföra byggnad, eller annan anläggning, anlägga väg, eller bedriva verksamhet som förändrar områdets topografi eller vegetation
5. på land eller i vatten borra, gräva, spränga, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
6. plantera, kalka, använda gödsel eller bekämpningsmedel,
7. inplantera främmande växter och djur

Utan kommunens* tillstånd är det förbjudet att;

8. dra fram ledning i luft, mark eller vatten,
9. anlägga vandrings-, rid- och cykelled, eller stängsel
10. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgoda syftet med reservatet

1. utmärkning av reservatets gränser samt uppsättning av reservatsskyltar, övriga upplysningsskyltar,
2. anordningar för friluftslivet, till exempel anläggning av grillplats, underhåll av stigar och leder,
3. naturvårdande, kulturmiljö- och friluftsförande åtgärder som röjning, gallring, ringbarkning, friställande av träd, slätter och

- bete av gräsmarker, stängsling för betesdjur, borttagning av igenväxningsvegetation och fallna stammar från stigar och promenadvägar, samt kvarlämnande av död ved,
4. fällning eller kapning av träd som utgör risk för skada på människor eller egendom, eller hindrar framkomlighet på motionsspår, stigar eller vägar, åtgärdade träd lämnas inom naturreservatet,
  5. undersökningar av växt-, svamp- och djurlivet i reservatet,
  6. åtgärder i syfte att minska utbredning, samt förebygga etablering och spridning, av invasiva främmande arter.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, hacka, borra, spränga, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jord, sten eller sjöbotten,
2. fälla eller skada levande eller döda träd eller buskar samt ta bort liggande stammar eller grenar med en diameter grövre än 10 centimeter,
3. gräva upp växter som ris, örter, gräs, mossor eller lavar, ta bort vedlevande svampar, samla in insekter eller ta bort vattenvegetation. Blom-, bär- och svampplockning för eget behov är tillåten, liksom insamling för undervisning, naturövervakning och forskning,
4. göra upp öppen eld eller använda grill på annan än anvisad plats,
5. medföra okopplad hund, undantag gäller för jakträttsinnehavare och myndighetshundar som utövar tjänsteuppdrag,

Utan kommunens* tillstånd är det förbjudet att

6. tälta mer än två dygn i sträck,
7. anordna gruppaktivitet med över 50 deltagare, till exempel läger, orienterings- eller cykeltävling
8. sätta upp skylt, affisch eller liknande anordning.

D. Undantag:

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder mot

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose

syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,

- underhåll av befintliga ledningsgator och el-anläggningar enligt ledningsrättsbeslut, samt andra anläggningar, vägar och stigar inom reservatet,
- skötsel och underhåll av torpet Lugnet och den tomtmark med mindre byggnader som omger torpet,
- åtgärder som är nödvändiga för Norsborgs vattenverks nuvarande och framtida verksamhet med dricksvattenförsörjning som är av riksintresse.

* Enligt kommunens delegationsordning

Föreskrifternas ikraftträdande

Reservatsföreskrifterna träder i kraft tre veckor efter reservatbeslutets kungörelse.

Ordningsföreskrifterna under punkt C ovan gäller även om de överklagas, i enlighet med 7 kap. 30 § miljöbalken.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Kommunfullmäktige bifogad skötselplan (bilaga 3) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Reservatsförvaltare

I enlighet med 2 § andra stycket förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. är Botkyrka kommun förvaltare för naturreservatet.

Upplysningar

I reservatet gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön. Bland dessa kan nämnas följande:

- Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).
- Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 § miljöbalken.
- Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade på det sätt som

anges i jaktlagen. Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845). (Se Länsstyrelsens hemsida)

- Inom reservatet finns det fornlämningar som är skyddade enligt kulturmiljölagen. Det betyder att man inte får rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, plantering, eller på annat sätt, ändra eller skada en fornlämning. Fornlämningarna ska också skötas enligt kulturmiljölagen. (2 kap. 6§ kulturmiljölagen)
- Naturreservatet och omgivande land- och vattenområde ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde. Vattenskyddsområdets syfte är att skydda källan till det dricksvatten som Norsborgs Vattenverk producerar, det vill säga vattnet från Mälaren och Bornsjön. Inom vattenskyddsområdet gäller särskilda skyddsföreskrifter. Vid användning av arbetsmaskiner inom naturreservatet ska dessa vara utrustade med absorptionsmedel, eller absorptionsmedel finnas tillgängligt, så att petroleumprodukter vid spill snabbt ska kunna omhändertas. Detta för att förhindra att förorening av grund- och ytvatten inom vattenskyddsområdet. I händelse av större läckage av petroleumprodukter ska kommunens miljökontor, den lokala räddningstjänsten och VA-huvudmannen samt Länsstyrelsen omedelbart kontaktas.

Skälen för kommunfullmäktiges beslut

Beskrivning av området

Naturvärden

Naturområdet vid Mälarstranden norr om Norsborg, Hallunda och Slagsta har höga naturvärden. I området finns en god tillgång på död ved och äldre träd. Flera naturvårdsarter har noterats i området. Bland dem kan nämnas ullticka, tallticka, dofttaggsvamp, vedtrappmossa och knärot. Även många fåglar lever här, bland annat fyra arter av hackspettar: spillkråka, gröngöling, större och mindre hackspett. Mesarna entita och talltita har också observerats i området. Stora delar av området kan även betecknas som nyckelbiotop för fladdermöss. Vid en inventering i Hallundaområdet har tio arter av fladdermöss identifierats. För flera av arterna kunde området konstateras vara ett reproduktionsområde. (Se skötselplanen, Bilaga 3.)

Områdets högsta naturvärden finns främst i de norra delarna och utgör en till största delen sammanhängande värdekärna. (Se bilaga 2, funktionsindelingskarta) I vissa delar sträcker sig värdekärnan ner mot den södra gränsen av reservatsområdet. Värdekärneområdet består av ett pärlband av skogsnyckelbiotoper och områden med naturvärden. Länsstyrelsen har här identifierat ett band av skyddsvärda trädmiljöer. Särskilt skyddsvärda träd (enligt Naturvårdsverkets definition) finns också identifierade längs Mäljarstranden. De flesta av dessa är tallar, men i östra delen har särskilt skyddsvärda ädellövträd identifierats. (I den nedre kartan i bilaga 2, funktionsindelingskarta har både de särskilt skyddsvärda träden och de skyddsvärda trädmiljöerna angivits.) Större delen av reservatets södra delar är utvecklingsmark med, till övervägande del, en påtaglig utvecklingspotential.

Området är mycket kuperat. Områdets högsta punkt, i Norrskog, når upp till ca 60 meter över havet och ligger bara 200 meter söder om Mäljarstranden, ca 2 meter över havet. Urbergshöjderna är runt kanterna inbäddade i morän. I den östra delen, mellan höjderna av urberg och morän, går även stråk av lera-silt ner mot Mäljarstranden. Dessa områden är friska-fuktiga och bevuxna av lövträd och buskar.

De branta sluttningarna i väster är till stor del bevuxna av gran men området övergår österut till att bli alltmer lövdominerat. De högsta delarna är tallbevuxna hållmarker. Bland lövträden finns en del ädellöv, främst ek, men även andra arter som ask, lönn och bok. Några äldre björkar i området väster om Slagstabadet har spår av tidigare lövtäkt, även kallad hamling. I området finns bitvis god tillgång på död ved.

I vattenområdet utanför Slagstabadet och Korpberget (öster om badet) växer undervattensväxten småsvalting. Arten förekommer enbart i Östersjön och Mälaren. Det är därför en ansvarsart för Sverige och en prioriterad art i Artskyddsförordningen. I Mälaren växer småsvalting främst vid sandiga, vassfria stränder i anslutning till rullstensåsen Uppsalaåsen. I de här miljöerna trivs också många andra krävande vattenväxter. Sådana artrika, grunda vattenmiljöer är ovanliga, även ur ett europeiskt perspektiv. På lokalen har även fisken nissöga observerats. Den finns med på art- och habitatdirektivets bilaga 2. För att bättre uppmärksamma främst småsvaltningens förekomst och den värdefulla vattenmiljön har detta vattenområde inkluderats i reservatsområdet.

Området öster om Slagstabadet vars norra del kallas för Korpberget, består av en bergbrant ner mot Mälaren med äldre gran, äldre tall och inslag av lövträd, med bohål för fåglar. Här finns också god förekomst av död ved med vindfällen, torrträd och högstubbar i olika nedbrytningsstadier som uppvisar insekthål och -gångar samt hackmärken från hackspettar. Död ved är också en viktig livsmiljö för vedlevande kryptogamer som mossor, lavar och svampar.

Den södra delen av delområdet öster om Slagstabadet är av annan karaktär och består av en olikåldrig flerskiktad lövlund med stort inslag av ädla lövträd, ask (rödlistad som starkt hotad, EN), asp och björk dominerar, inslag av ek, lönn, grova fågelbär och oxel. Här finns ett välutvecklade buskbryn, med bland annat slån, hägg och hagtorn. Det medför att det är en värdefull fågel-, landmollusk- och insektsbiotop, där häckning av mindre hackspett är känd sedan 1960-talet. I anslutning till området finns en mindre bergbrant med porella-mossor som signalerar att även andra krävande arter kan trivas här.

Asken är kraftigt drabbad av den vindspridda askskottsjukan, som upptäcktes i Sverige 2001. Även om en liten andel askar har en förstärkt motståndskraft så är inga helt resistenta träd kända. Både unga och gamla askar drabbas. Det medför en risk för en mycket snabb utslagning av större delen av det svenska askbeståndet. Därför är det särskilt viktigt att bevara ett så stort bestånd som möjlighet av trädarten ask.

Hackmärken visar på förekomst av hackspett i hela det östra delområdet. Dessutom är Sveriges minsta fågel, den lilla skogslevande kungsfågeln noterad här.

Friluftsvärden

Den flerskiktade och varierade skogen med hållmarker och utsiktspunkter, erbjuder höga friluftsvärden. Närheten till Mälaren och den dramatiska topografin, särskilt i områdets västra del bidrar till upplevelsevärdena.

Området genomkorsas av många gångvägar och stigar. Huvudstråket kan sägas vara Mälarpromenaden som går längs med Mälarstranden från Slagsta färjeläge till Norsborgsparken. Området är lättillgängligt, särskilt från de intilliggande bostadsområdena i norra Botkyrka. Områdets kulturvärden bidrar också till att stärka upplevelsevärdena.

Kulturvärden

De höga kulturvärdena utgörs främst av spår och lämningar från bronsålder och äldre järnålder, men också lämningar från senare historisk tid.

Mest kända bronsåldersmiljön är det stora röset i närheten av Hallunda gård, alldeles söder om reservatsgränsen. Norr om den, till stor del innanför föreslagna reservatsgräns, finns även en unik bronsåldersboplats med terrasser och skärvtenshögar (*L2017:2770 Grav- och boplatsområde Fornlämning RAÄ-nummer: Botkyrka 69:1*). I nära anslutning till denna plats fann man även en bronsgjutarplats, som dock inte ingår i det nuvarande reservatsområdet.

Vid Slagstabadet och fram till Slagsta strand/Slagsta Marina finns lämningarna från tegelbruket som var verksamt från 1600-talet och fram till början av 1900-talet, som till stor del ingår i reservatsförslaget. (Se bifogad karta med forn lämningar och kulturmiljöer.)

Uppe på den högsta delen vid Norrskog finns rester av Norsborgs luftvärnsställning. Anläggningen bestod av ett pjäsvärn och flera skyttevärn som kunde bemannas under andra världskriget. Runt Stockholm fanns under åren 1939 till 1945 ett femtiotal luftvärnsbatterier. De flesta hade uppgiften att skydda infrastrukturobjekt som broar, farleder och viktiga tekniska installationer. Norsborgs luftvärnsställning hörde till de kraftfullare i Stockholms fasta försvar och skulle skydda staden mot flyganfall från sydväst samt det närbelägna Norsborgs vattenverk.

Torpet Lugnet var ett dagsverkstorp under Hallunda gård. Det står fortfarande kvar tack vare ideella krafter drygt 500 meter väster om Hallunda gård alldeles invid reservatsgränsen. Torpet syns inte på kartan från 1802. Troligen är det byggt en kort tid efteråt, under början av 1800-talet. En del av torpets tomt (ca 650 m²), men inte själva torpbyggnaden, ligger inom naturreservatet. Torpet ägs av Botkyrka kommun, men förvaltas sedan 1977 av Föreningen Torpet Lugnet.

Hushållning med mark- och vattenområden

De grundläggande bestämmelserna för hushållning med mark- och vattenområden i 3 kap. miljöbalken och de särskilda bestämmelserna för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet i 4 kap. miljöbalken innehåller bl.a. regler för områden av riksintresse. I 3 kap. anges bl.a. att områden som är opåverkade så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan påverka deras karaktär.

Vattenskyddsområden styrs av 7 kap. miljöbalken.

Åtgärdsprogrammen för hotade arter och biotoper och deras genomförande är ett av flera verktyg som Naturvårdsverket och Länsstyrelserna arbetar för att nå det av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålet Ett rikt växt- och djurliv. För att uppfylla detta miljömål och andra, till exempel Levande skogar, tas olika strategier fram, inom ramen för vilka specifika värde trakter har pekats ut.

Riksintressen, vattenskyddsområde och värde trakter

Naturområdet vid Mälarstranden norr om Norsborg, Hallunda och Slagsta ingår i flera riksintressen och värde områden:

1. **Riksintresse för kulturmiljö** (3 kap MB)
2. **Riksintresse för rörligt friluftsliv** (3 kap. MB)
3. **Mälaren med öar och stränder**, riksintresse enligt 4 kap. 1 och 2 §§ MB
4. Den västligaste delen ingår i **riksintresse för vattenförsörjning**, med anledning av närheten till Norsborgs vattenverk (3 kap. § 8 MB)
5. **Östra Mälarens vattenskyddsområde** (7 kap. § 21 MB, NVR-id 2026890)
6. Strandzonerna är av Länsstyrelsen utpekade som **värde områden för särskilt skyddsvärda träd**
7. Länsstyrelsen har också angivit del av området som spridningslänk inom den prioriterade **ek-värde trakt nr 3. Södertälje-Gröndal** i Särskilt skyddsvärda ekar och ekmiljöer - Naturvårdsstrategi för Stockholms län | Länsstyrelsen Stockholm, rapport 2020:18
8. Området ingår även i **värde trakt nr 9. Mälaren i Strategi för formellt skydd av skog i Stockholms län**, framtagen av Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen (rapport 2007:26)

Områden som är av riksintresse för naturvård, kulturmiljövård eller friluftsliv ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön (3 kap. 6 § miljöbalken).

Områden som är av riksintresse för anläggningar vattenförsörjning skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna (3 kap 8 § miljöbalken).

De områden som anges i 4 kap. 2-8 §§ miljöbalken är, med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena, i sin helhet av riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om

1. det inte möter något hinder enligt 2-8 §§ och
2. det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. (4 kap. 1 § miljöbalken)

Inom Mälaren med öar och strandområden ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömning av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. (4 kap § 2 miljöbalken).

Vattenskyddsområde

Naturreservatet ligger inom Östra Mälarens vattenskyddsområde, både i sekundär och primär skyddszon. Reservatsområdet omfattas därför av vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter.

Strandskydd

Den del av reservatsområdet som ligger inom Hallunda 4:34 kom att omfattas av detaljplaner före juli 1975 innan strandskyddet trädde i kraft. Strandskyddet gäller därför inte inom denna del av reservatsområdet. Den del av reservatsområdet som ligger inom Norsborg 5:1 omfattas av utökat strandskydd på land på 300 meter. (7 kap. 14 § miljöbalken)

Ärendets historik och kommunens bedömning

Mittenmajoriteten i Botkyrka kommun gav, i sin budget för innevarande mandatperiod, Miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att undersöka möjligheten att inrätta ett naturreservat mellan Norsborgs vattenverk och Slagsta-badet.

Under utredningens gång framkom det att ytterligare ett par områden vid Slagstabadet har höga natur-, rekreations- och kulturvärden och de har därför inkluderats i utredningsområdet. Dessa områden är:

- Området öster om Slagstabadet bort till Slagsta Marina, kallat Korpberget.
- Vattenområdet utanför Slagstabadet och Korpberget som är en skyddsvärd miljö eftersom den hyser småsvalting, en ansvarsart i Mälaren.

Området mellan vattenverket och Norsborgsparken är inte naturmark och har undantagits från reservatsutredningen.

Utredningen kom fram till slutsatsen att bildandet av ett naturreservat är ett ändamålsenligt sätt att bevara naturområdet "Mälarskogen" med många värden och funktioner i den norra delen av Botkyrka kommun. Området ligger i direkt anslutning till bostadsområdena Norsborg, Hallunda och Slagsta. Det är naturskönt, lättillgängligt och välbesökt och har också höga kulturvärden med spår från bronsålder och framåt.

Den 28 maj 2020 beslutade kommunfullmäktige (§ 46) att uppdra åt miljö- och hälsoskyddsnämnden att gå vidare med arbetet att bilda det föreslagna naturreservatet med arbetsnamnet Mälarskogen (KS/2020:273).

Samråd har skett med Länsstyrelsen som tillstyrker förslaget att bilda ett naturreservat i området. Ansökan om markåtkomstbidrag har gjorts hos Naturvårdsverket. De har beslutat om ett förhandsbesked om markåtkomstbidrag som kan lämnas när beslut om reservatets bildande har tagits av kommunen.

Föreliggande remissversion har nu tagits fram för att skickas för samråd till berörda myndigheter och sakägare.

Förenlighet med hushållningsbestämmelser och med planer

Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i miljöbalkens kapitel 3 och 4, samt vad gäller förvaltning av utpekade värdeområden och -trakter.

Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med gällande översiktsplan för Botkyrka kommun antagen av kommunfullmäktige i maj 2014.

I Botkyrkas Grönstrukturprogram, antaget av kommunfullmäktige i maj 2021 är angivet att området är ett naturrum av högt eller mycket högt värde för biologisk mångfald. I programmet anges området också ha en hög kapacitet för klimatreglering.

I de detaljplaner som reservatsområdet omfattas av är marken planerad som natur eller park. Kommunen bedömer att ett naturreservat i området enligt reservatskartan också är förenligt med gällande detaljplaner.

Naturreservatets bildande är också positivt för de närliggande detaljplaneprojekten. Om en grön infrastruktur som bygger på att den biologiska mångfalden och ekosystemtjänster prioriteras och integreras i den fysiska planeringen innebär det att denna del av detaljplaneringen underlättas. Detta är något som Länsstyrelsen förespråkar i sin handlingsplan för grön infrastruktur. Den gröna infrastrukturen fungerar också som attraktiva rekreationsområden för de planerade bostadsområdena.

Vid kontakt med Länsstyrelsen har det framkommit att den natur som skyddas genom naturreservat ska ligga inom naturreservatet. Krävs det en skyddszon ska den också ligga inom naturreservatet. Det finns inte krav på någon skyddszon utanför reservatet. Det innebär att en ny detaljplan med kvartermark invid reservatsgränsen inte påverkas.

I det område som gränsar till Slagsta marina och det nya bostadsområdet Slagsta strand finns fornlämningar från det tidigare tegelbruket. I detaljplaneprogrammet för Slagsta strand konstateras att: ”I naturområdet mellan Slagstabadet och Slagsta Marina kan man ännu se resterna av ett av Slagstas två tegelbruk med anor från 1600-talet. Tegelbruken är en viktig del av Slagstas och Botkyrkas historia och det är därför angeläget att dessa lämningar bevaras.”

Vad gäller detaljplaneringen vid Slagsta och Hallunda gård är det också positivt att den strandnära skogen med en mångfald av livsmiljöer för många arter, bland annat fladdermöss, får ett långsiktigt skydd.

Intresseprövning

Det hör till de allmänna intressena att bevara området naturvärden, vilka utgörs främst av de särskilt känsliga livsmiljöerna i den strandnära och kuperade skogsmarken med lång kontinuitet samt de krävande och skyddsvärda arter som lever där. Naturvärdena beskrivs ovan under "Beskrivning av områdets naturvärden" och "Kommunens bedömning".

Dess höga naturvärden i ett så tätorts- och strandnära läge gör det unikt för Botkyrka kommun. Det har även pedagogiska värden och möjlighet till rika naturupplevelser.

Området ingår också i flera riksintresse-områden: för naturvården, det rörliga friluftslivet, Mälaren med öar och stränder samt för vattenförsörjning. Kommunen har tillsammans med Stockholm Vatten AB gjort bedömningen att reservatet är förenligt med deras produktion av dricksvatten. För att säkra att detta gäller även vid en oförutsedd situation har ett undantag gjorts från reservatets föreskrifter för nödvändiga åtgärder avseende denna verksamhet av riksintresse.

Länsstyrelsens kartläggning av värde-områden för särskilt skyddsvärda träd och värdetrakter för ekmiljöer inkluderar området, liksom den Strategi för formellt skydd av skog som tagits fram tillsammans med Skogsstyrelsen. Området har också en viktig funktion som grönt samband mellan Borsjöns naturreservat i väster längs med Mälarstranden österut. Denna funktion stärks av områdets till större delen sammanhängande kärnområde längs med Mälarstranden.

Genom produktionsskogsbruk skulle stora delar av områdets natur- och upplevelsevärden fragmenteras och försvinna.

Kommunen finner, vid en vägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken, att det för att skydda och bevara ovan beskrivna natur- och upplevelsevärden, finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan. För att uppnå det starka skydd som behövs för bevarandet av områdets naturvärden bör föreskrifterna bland annat omfatta förbud mot såväl skogsbruk som exploateringsföretag.

Miljö kvalitetsmål

Kommunen bedömer att reservatet bidrar till i första hand följande av regeringens miljö kvalitetsmål.

- Reservatsbildningen bidrar till att uppfylla miljömålet *Levande skogar*, genom att cirka 70 hektar produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och får ett långsiktigt skydd enligt miljöbalken, samt att mängden död ved i skogen tillåts öka under naturliga processer.
- Reservatsbildningen bidrar också till miljömålet *Levande sjöar och vattendrag* genom att vattenområdet (ca 4 hektar) med särskilt värdefull bottenmiljö utanför Slagstabadet och Korpberget blir mer uppmärksammat när det inkluderas i reservatet.
- Genom det tätortsnära läget bidrar reservatsskyddet till *En god bebyggd miljö*.
- Reservatet bidrar genom bevarandet av ett relativt stort område grön infrastruktur med ett nätverk av biotoper till miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

Ekosystemtjänster

Genom att bevara detta område med tätortsnära natur säkerställs många ekosystemtjänster för den bebyggda miljön, vilket stödjer de nyttor som bidrar till välfärd och livskvalitet. Det handlar om ekosystemens förmåga att rena luft, sänka temperaturer samt erbjuda rekreativa och hälsosamma miljöer. Områdets biologiska mångfald är en grundläggande ekosystemtjänst som bidrar till bevarandet av fungerande ekosystem i norra Botkyrka.

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning. Sakägare underrättas även genom brev om reservatsbeslutet och datum för kungörelsens införande i ortstidning.

Reservatsföreskrifterna publiceras också i kommunens författningsamling.

Hur man överklagar

Den som vill överklaga kommunfullmäktiges beslut ska göra det skriftligt genom besvär till länsstyrelsen. Överklagande ska sändas till kommunstyrelsen som vidarebefordrar ärendet till länsstyrelsen. Besvärshandling ska vara egenhändigt undertecknad av klaganden eller dennes ombud. Den ska vara kommunstyrelsen tillhanda inom tre veckor efter kungörelse i ortstidning.

Insändes besvärshandlingen med posten ska det ske under adress:

Botkyrka kommun, Kommunstyrelsen, 147 85 Tumba.

Bilagor

1. Beslutskarta, skala 1:10.000 (A3-format)
2. Karta över funktionsindelning med bland annat kärnområden
3. Remissversion Skötselplan med bilagd skötselkarta